

Toiminta-ja taloussuunnitelma 2020 - 2023

Talousarvio 2020

Kaupunginhallitus 29.10.2019

Kaupunginvaltuusto 11.11.2019

SISÄLLYSLUETTELO

TOTEUTTAMISOSA

1	KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
2	NAANTALIN STRATEGIA	3
3	TOTEUTTAMISOHJELMAN SISÄLTÖ	7
3.1	Konserni	7
4	ALUE, YMPÄRISTÖ, VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS	10
4.1	Kunnan alue	10
4.2	Ympäristö	10
4.3	Väestö ja työllisyys	10
4.4	Rakentamisalueet ja elinkeinotoiminta	11
5	HALLINTO JA HENKILÖSTÖ	12
5.1	Hallinto	12
5.2	Henkilöstö	12
6	TOIMINTA-JA TALOUSSUUNNITELMAN LAADINNAN LÄHTÖKOHDAT	13
7	KAUPUNGIN JA KAUPUNKIKONSERNIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA RISKIENHALLINNAN PERUSTEET	18

KÄYTTÖTALOUSOSA 19

Strategiasta johdetut kaupunkitason vuositavoitteet	19
Hallintopalvelut	23
Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut	51
Sivistyspalvelut	79
Tekniset palvelut	104
Tilalaitos	135
Vesihuoltolaitos	138

INVESTOINTIOSA 141**RAHOITUSOSA** 177**LIITTEET**

1	Avustukset	181
2	Jäsenmaksut	182
3	Grafiikat ja taulukot	184
4	Käyttötalouden tehtäväalueiden yhdistelmät	186
5	Vakanssiluettelo ja henkilöstösuunnitelma 2020 - 2023	195
6	Talousarvion 2020 täytäntöönpanomääräykset	206
7	Maksupolitiikka	211
8	Sijoitustoiminnan perusteet	217

1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Varsinais-Suomen kehitysnäkymät ovat paremmat kuin muualla maassa

Suomen talouden kasvuvaihe jäi lyhyeksi. Kasvu alkoi myöhemmin kuin useimmissa muissa Euroopan maissa. Suomen nopean kasvun vuosia olivat vuodet 2016 – 2018. Valtiovarainministeriön syksyllä 2019 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuote (BKT) kasvaa vuonna 2019 1,5 %. Valtiovarainministeriö arvioi BKT:n kasvavan 1,0 % vuonna 2020 ja 0,9 % vuonna 2021. Julkisen talouden rakenteellisen alijäämän ennustetaan kasvavan lähivuosina. Julkista taloutta heikentävät vai-meneva talouskasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset.

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2019 -raportin mukaan Varsinais-Suomen yritysten näkemykset yleisestä suhdannetilanteesta ovat edelleen toiveikkaita. Lai-vanrakennusteollisuuden kasvu jatkuu ennen kaikkea Turun ja Rauman seutukunnissa, mutta vaiku-tukset ulottuvat ympäri maata. Rakentaminen on voimakkaan kasvusuhdanteen jälkeen hiljentymässä, mutta säilyy varsinkin kasvukeskuksissa hyvällä tasolla. Suuria kohteita on käynnissä ja suunnitteilla mm. pääkaupunkiseudulla ja Turun ja Tampereen seuduilla.

Työttömyys on alentunut edelleen Varsinais-Suomessa ja Naantalissa vuoden 2019 aikana. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Varsinais-Suomessa 8,5 % elokuun 2019 lopussa (vuotta aiem-min 9,2 %). Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli elokuun lopussa 8,9 %. Naantalin työttömyysprosentti oli elokuun lopussa 6,8 % (vuotta aiemmin 7,5 %). Elokuun 2019 lopussa Naantalissa oli 74 alle 25-vuotiaasta työtöntä (vuotta aiemmin 108) ja 146 pitkäaikaistyötöntä (vuotta aiemmin 183).

Kaupunkistrategia, elinvoimaohjelma ja viestintäsuunnitelma ohjaavat toimintaa

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2018 kaupunkistrategian 2022. Kaupunkistrategian toimeenpa-non edistämiseksi valmisteltiin elinvoimaohjelma, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi kesäkuussa 2019. Kaupunginhallitus hyväksyi lisäksi kesäkuussa 2019 viestintäsuunnitelman. Kaupunkistrategia, elinvoimaohjelma ja viestintäsuunnitelma on otettu huomioon asetettaessa koko or-ganisaation yhteisiä strategisia toimenpiteitä ja tulosalueiden strategisia toimenpiteitä.

Vuoden 2020 talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman keskeinen tavoite on luoda edellytykset sille, että Naantalin tulevaisuutta rakennetaan rohkeasti. Viime vuosien muuttovoitto kuntien välisessä muuttoliikkeessä, vireä asuntorakentaminen, vuoden 2022 asuntomessut, kunnossa oleva kaupungin talous sekä suunnitellut mittavat investoinnit terveellisiin ja turvallisiin varhaiskasvatukseen ja perusope-tuksen tiloihin vahvistavat uskoa siihen, että Naantalilla on kaikki edellytykset menestyä ja vahvistaa kilpailukykyään kuntien joukossa. Menestystä rakennettaessa on erittäin tärkeää, että päätöksenteko toimii: tärkeimmistä asioista saavutetaan riittävän laaja yksimielisyys ja ratkaisut tehdään ripeästi.

Omakotitonttien kysyntä on ollut vuonna 2019 niin suurta, että vuonna 2020 tarvitaan erityisiä toimen-piteitä riittävän tarjonnan varmistamiseksi. Tämä voidaan parhaiten toteuttaa ottamalla käyttöön kau-pungin pohjoisosassa sijaitseva kaavoitettu Nurmitien-Heinätien alue.

Kaupungin edunvalvonnan kannalta tärkeimpänä tehtävänä on edistää määrätietoisesti E18 Turun ke-hätien parantamishankkeen toteutumista. Kiireisin asia hankkeen edistymisen kannalta on se, että tie-suunnitelman laatiminen välille Naantali – Raisio alkaa viimeistään vuoden 2020 aikana.

Kuntatalouden yleiset näkymät ovat synkkiä, Naantalin lohdullisempia

Kuntatalouden näkymät ovat huonot. Lyhyeksi jääneen korkeasuhdanteen aikana kuntien tulopohja – verotulot ja valtionosuudet - ei ehtinyt riittävästi vahvistua. Useimmat kunnat ovat suurissa vaikeuk-sissa, kun henkilöstömenot ja muut menot ovat alkaneet jälleen kasvaa nopeasti. Huolestuttavaa on se, että kuntien ja kuntayhtymien velkaantuminen jatkui myös korkeasuhdanteen aikana. Kuntien vel-kaantumisen ennustetaan jatkuvan myös tulevina vuosina.

Noin kaksikolmasosaa kunnista teki vuonna 2018 negatiivisen taloudellisen tuloksen. Ennakoarvioi-den mukaan vuodesta 2019 tulee kuntatalouden näkökulmasta vielä huonompi. Tähän vaikuttaa osal-taan se, että verokorttiuudistuksen ja tulorekisteriongelmien vuoksi kunnille kuuluvista verotuloista mer-kittävä määrä siirtyy tuleville vuosille.

Naantalin tilinpäätös vuodelta 2018 oli edelleen hyvä. Tulos oli +4 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 taloudellisen tuloksen arvioidaan olevan vain niukasti positiivinen, koska kaupungilta jää verokorttiuudistuksen ja tulorekisteriongelmien vuoksi saamatta verotuloja, jotka siirtyvät tuleville vuosille. Tätä tilannetta ei voinut millään tavoin ennakoita vuoden 2019 talousarviota laadittaessa.

Tuloveroprosentti, joka on nykyisin 19,0 %, ja kiinteistöveroprosentit ehdotetaan pidettäväksi vuonna 2020 ennallaan. Myös suunnitelmakauden loppuvuosien tuloarviot on laskettu nykyisten prosenttien pohjalta.

Vuoden 2020 verotulojen määräksi arvioidaan noin 94,7 miljoonaa euroa ja valtionosuuksina maksettavien erien yhteismääräksi noin 16,5 miljoonaa euroa, mistä summasta varsinaisten valtionosuuksien osuus noin 10,8 miljoonaa euroa ja ensimmäistä kertaa omana eränä esitettävien verotulokompensaatoiden määrä noin 6,1 miljoonaa euroa.

Talousarvioehdotukseen ei sisälly palvelutasoa heikentäviä toimenpiteitä. Tavoitteena on pitää Naantalin palvelut edelleen laadukkaina. Hoito- ja vanhuspalveluihin kuuluviin kotihoitopalveluihin esitetään vuodelle 2020 ja suunnitelmavuosille 2021 – 2023 merkittävää henkilöstömäärän lisäystä. Henkilöstösuunnitelmaan sisältyy lisäksi myös muita vakanssien lisäyksiä vuodelle 2020.

Vuoden 2020 talousarvioehdotuksen mukaan tilikauden tulos on 1,8 miljoonaa euroa. Suunnitelmakauden jatkovuosina tulos pienenee asteittain poistojen kasvaessa, mutta tilikauden tuloksen arvioidaan olevan positiivinen jokaisena vuonna. Vuosina 2020 - 2022 suunnitelmapoistojen määrät ovat alhaisia kaupungin lähivuosien mittavan investointiohjelman vuosittaiseen rahoitustarpeeseen verrattuna. Tavoitteena tulee olla erityisesti vuosina 2020 – 2022 vuosittain riittävän suuri positiivinen tulos, jotta kaupunki kykenee tulorahoituksellaan pääosin kattamaan mittavien suurten investointien kustannukset.

Kaupungin velkamäärän arvioidaan olevan vuoden 2023 lopussa noin 1 627 euroa asukasta kohti. Vuoden 2019 lopussa velkamäärä on noin 1 100 euroa asukasta kohti. Suunnitelman toteutuminen ja velkamäärän kasvun pitäminen hallittuna edellyttää vahvaa taloutta jokaisena suunnitelmakauden vuonna.

Kaupungilla on merkittäviä kehitysinvestointeja

Investointiohjelman 2020 – 2023 mukaan bruttoinvestoinnit ovat 58,7 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 57,5 miljoonaa euroa. Ohjelmaan sisältyy useita merkittäviä kehitysinvestointeja

- Palveluverkkosuunnitelman toteuttamiseksi kaupunki toteuttaa useita mittavia rakennushankkeita, joiden tarkoituksena on varmistaa, että varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppimisympäristöt ovat terveellisiä ja turvallisia sekä muuntautuvia.
- Vuoden 2022 asuntomessuhankkeen toteuttamiseksi investoidaan messualueen kunnallistekniikkaan ja ympäristörakentamiseen. Myös käyttötalouteen kohdistuvat messuorganisaation kulut ja muut kustannukset ovat kaupungilta merkittävä investointi kilpailukyvyyn vahvistamiseksi.
- Vesi- ja viemärilaitoksen peruskorjausinvestointeihin lisätään asteittain rahoitusta, koska 1970-luvulla rakennetut laajat verkoston osat tulevat korjausikään.

2

NAANTALIN STRATEGIA

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin strategian 11.6.2018. Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuosittain talousarvion, jossa asetetaan menestysteemoista ja kärkihankkeista johdetut strategiset tavoitteet, niitä toteuttavat toimenpiteet ja mittarit. Näiden tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden toteutumista arvioidaan osavuosisiraporteissa ja tilinpäätöksissä. Strategiakauden arviointi tehdään valtuustokauden päätteeksi keväällä 2021.

Naantalin kaupunkistrategia 2022

VISIO 2030

Naantali on kasvava, elinvoimainen ja tulevaisuuttaan rohkeasti rakentava saaristokaupunki. Luomme ainutlaatuista kaupunkiympäristöä, jossa asiat nähdään myös lasten silmin. Tarjoamme yrityksille kilpailukykyisen ja joustavan toimintaympäristön. Tuotamme monipuolisia ja helposti saatavilla olevia palveluja asukkaan tarpeen mukaisesti.

ARVOT

Naantalin kaupungin toimintaa ohjaavat arvot ja esimerkinomaiset kuvaukset niiden toteuttamisesta ovat:

Luottamus: Arvostamme toisiamme, pidämme lupauksemme ja rakennamme luottamusta toimimalla avoimesti.

Vastuullisuus: Tiedostamme toimintamme vaikutukset ja edistämme yhteisömme ja ympäristömme kestävää hyvinvointia

Rohkeus: Uskallamme toimia aiemmasta ja muista poikkeavalla tavalla; otamme vastaan palautetta ja kykenemme uudistumaan

Turvallisuus: Pidämme huolta toisistamme; varaudumme ennalta riskeihin ja yllättäviin tapahtumiin; tuemme ihmisten elämän hallintaa ja hyvää arkea

Aurinkoisuus: Rakennamme myönteistä kuvaa Naantalista; kohtaamme toiset ystävällisesti ja avoimesti ja suhtaudumme tulevaan optimistisesti

MENESTYSTEEMAT

Menestysteemat määrittelevät suunnan kaupungin kehittämiselle vuoteen 2022 saakka. Ne ohjaavat kaupungin talousarvioiden ja suunnitelmien laatimista sekä kaupungin jokapäiväistä toimintaa.

Menestysteema 1: Viihtyisää asumista ja korkeatasoisia palveluita

Naantali tarjoaa eri elämäntilanteisiin sopivia asumisratkaisuja ja asuinympäristöjä. Kaupungin keskusta on kehittyvä monimuotoisen asumisen ja palvelujen keskus. Luonnonmaa on vetovoimainen pientalovaltaisen asumisen kasvualue. Saaristo tarjoaa houkuttelevia mahdollisuuksia merelliselle ja luonnonläheiselle asumiselle. Hyvin hoidetut puistot ja viheralueet luovat viihtyvyyttä asukkaille ja matkailijoille. Naantalissa on monipuoliset kaupalliset sekä kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palvelut, jotka tukevat eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Koulu- ja päiväkotipalvelut kehittyvät tulevaisuuden asukasrakennetta silmällä pitäen ja ne toimivat vetovoimatekijänä lapsiperheille. Pyörätieverkosto mahdollistaa sujuvan lähiliikkumisen koko kaupungin alueella. Kaupungin palvelut ovat asiakaslähtöisiä, tehokkaita ja hyödyntävät älykästä tekniikkaa. Kaupunki toimii vastuullisesti ympäristön parhaaksi.

Menestysteema 2: Kilpailukykyinen ympäristö yrityksille

Naantali on yrittäjäystävällinen kunta, joka edistää Varsinais-Suomen positiivista rakennemuutosta. Kaupunki tarjoaa nykyisille ja uusille yrityksille kilpailukyisen ja joustavan toimintaympäristön. Saaristo ja matkailu tarjoavat ympärivuotisia liiketoimintamahdollisuuksia, joita yritykset hyödyntävät keskinäisen yhteistyön sekä aktiivisen palvelumuotoilun ja tuotteistamisen avulla. Naantali tunnetaan omaperäisenä kekseliäiden ratkaisujen kaupunkina. Naantali on helposti saavutettavissa; liikenneyhteydet ja -ratkaisut palvelevat kuntalaisten, yritysten ja matkailijoiden tarpeita. Ulkomaiset matkailijat tuovat merkittävästi ostovoimaa Naantaliin. Teollisuussataman, vierasvenesataman ja saariston pienvenesatamien liikenne- ja vierailijamäärät ovat kasvussa. Kaupunki markkinoi itseään persoonallisella ja erottuvalla tavalla.

Menestysteema 3: Joustavaa päätöksentekoa ja osaavaa johtamista

Naantalin kaupungin luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon roolit ovat selvät ja keskinäinen yhteistyö on toimivaa. Työtä tehdään yhdessä kaupungin ja kaupunkilaisten eteen avoimuuden, luottamuksen ja keskinäisen arvostuksen hengessä, johtolankana yhteinen käsitys halutusta tulevaisuudesta. Päätöksenteko tähtää asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen, joiden toteutumista seurataan ja verrataan muihin kuntiin tai valtakunnan keskiarvoihin. Päätökset syntyvät asiantuntevan valmistelun pohjalta nopeasti ja lähellä asiakasta. Päätöksenteko on tehokasta, organisaatio on matala ja hallinto ketterää. Esimiehet jakavat yhdenmukaisen käsityksen hyvästä johtamisesta ja toimivat sen mukaisesti.

Menestysteema 4: Aloitteellinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Naantalin kaupunki on haluttu ja arvostettu työnantaja. Työntekijät tuntevat työhönsä liittyvät tavoitteet ja voivat kehittää sopivia toimintatapoja niiden saavuttamiseksi. Työyhteisöillä on käytössä keinoja työkyvyn ja työhyvinvoinnin seuraamiseksi ja tukemiseksi. Toiminnassa kannustetaan aloitteellisuuteen, joustavuuteen ja itseohjautuvuuteen. Henkilöstön osaamista kehitetään yksilöllisten suunnitelmien pohjalta. Hyvää suoritusta tuetaan uudenlaisten kannustinkäytäntöjen avulla. Työntekijät tekevät luontevasti yhteistyötä yli hallinnollisten rajojen varmistaen kuntalaisten nopean ja laadukkaan palvelun.

Menestysteema 5: Digi-Naantali palvelee ja osallistaa

Naantali tarjoaa mahdollisuuksia asukkaille ja yhteisöille aktiiviseen toimintaan kaupungin kehittämiseksi. Asukkaiden ja yhteisöjen mielipiteitä haetaan, kuunnellaan ja otetaan huomioon asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Keskustelulle on kehitetty monipuolisia, eri asukasryhmille sopivia vuorovaikutteisia kanavia. Vapaaehtoistoiminta on voimissaan ja se täydentää luontevasti kaupungin tuottamia palveluja. Asukkaat ja yhteisöt rakentavat monipuolista ja edustavaa kuvaa Naantalista.

KÄRKIHANKKEET JA – TOIMENPITEET

Kärkihankkeet ovat tärkeiden toimenpiteiden muodostamia kokonaisuuksia, joilla Naantali rakentaa menestysteemojen kuvaamaa tulevaisuutta.

Kärkihanke 1: Osaava, palveleva ja hyvinvoiva Naantali

Naantali käynnistää toimenpiteitä, jotka edistävät henkilöstön osaamisen ja toimintatapojen kehittämistä, lisäävät yhteistyötä yli hallintorajojen, laajentavat johtamisen ammattimaisuutta sekä varmistavat kaupungin peruspalveluiden tarjonnan keskusta-alueiden lisäksi saariston osakeskuksissa. Yrittämisen edellytyksiä kehitetään aktiivisesti. Palvelujen saatavuutta sekä kuntalaisten ja yhteisöjen osallistumismahdollisuuksia kehitetään hyödyntämällä ja ottamalla käyttöön uusia sähköisiä palvelukanavia ja keinoja.

Kärkitoimenpiteitä

- Digi-Naantali: sähköisten palvelujen lisääminen asiakkaan tarvetta vastaavaksi; kaupungin verkkopalvelujen kehittäminen
- Sote-palvelujen saatavuuden turvaaminen Naantalissa
- Palveluverkkosuunnitelman hyväksyminen ja täytäntöönpano
- Brändi-, viestintä- ja markkinointistrategia
- Koko henkilöstöä koskeva kannustinjärjestelmä

Kärkihanke 2: Hyvien yhteyksien Naantali

Naantali käynnistää toimenpiteitä, jotka parantavat Manner-Naantalin ja saariston saavutettavuutta ja sisäisiä yhteyksiä sekä edistävät elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä varmistamalla työssäkäynti- ja tavaraliikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden

Kärkitoimenpiteitä

- Seudullisen joukkoliikennetarkaisun kehittäminen Naantalin palvelutason parantamiseksi
- Edunvalvonta E18 Turun kehätien perusparantamisen nopeuttamiseksi
- Matkailuun soveltuvien alueiden kaavoitus ja markkinointi sekä matkailuyritysten toimintaedellytyksiä parantavat investoinnit
- Kevyen liikenteen väylien rakentaminen pienelle rengastielle yhteistyössä valtion kanssa sekä muun kevyen liikenteen väylästä kehittäminen
- Pysäköintijärjestelyiden kehittäminen keskustassa

Kärkihanke 3: Vetovoimaisen ympäristön Naantali

Naantali tehostaa toimenpiteitä, joilla edistetään väkiluvun kasvua, väestörakenteen elinvoimaisuutta ja asumisen laatua. Kaupunki vaalii kaupungin rakennetun ja luontoympäristön arvokkaita piirteitä sekä toteuttaa kestävän kehityksen mukaisia periaatteita toiminnoissaan.

Kärkitoimenpiteitä

- Tonttitarjonnan lisääminen ja asuntorakentamisen monipuolistaminen siten, että tarjonta vastaa kaupungin asukkaiden ja Naantaliin muuttavien toiveita
- Luonnonmaan alueen kehittäminen asumisen ja meriteollisuusyritysten sekä matkailu- ja virkistystoimintojen kasvualueena
- Asuntomessujen pitkäjänteinen hyödyntäminen
- Ranta- ja venesatama-alueiden kehittäminen sekä matkailutapahtumien kehittäminen ja tukeminen
- Rantojen virkistysarvojen ja lähivesien laadun parantaminen sekä Itämerihaasteen toimenpideohjelman ja Naantalin ilmastotavoitteet sisältävä ympäristöohjelma
- Asuntoalueiden uudet energiaratkaisut

VAHVUUDET

Vahvuudet ovat Naantalin kaupungille leimallisia, pitkän ajan kuluessa kehittyneitä myönteisiä piirteitä ja ominaisuuksia, jotka mahdollistavat menestysteemojen saavuttamisen ja kärkihankkeiden toteuttamisen.

- Strategiset vahvuudet:
 - Ainutlaatuinen ympäristö
 - Erottuva matkailu- ja elämystarjonta
 - Korkealaatuiset ja monipuoliset palvelut
 - Vahva kuntatalous ja alueen hyvät kasvunäkymät
- Strategiakauden aikana voimistuva vahvuus:
 - Perheystävällisyys

TALOUDELLISET NÄKÖKOHDAT

Taloudelliset näkökohdat ovat linjauksia ja tavoitteita, jotka varmistavat, että kaupungin toimintaa ja taloutta johdetaan siten, että palvelut järjestetään tehokkaasti ja taloudellisesti ja että Naantalilla on edellytykset toteuttaa kaupungin kasvun ja positiivisen rakennemuutoksen edellyttämät lisäinvestoinnit.

- Asukasluvun kasvu
 - Kaupungin asukasluku kasvaa strategiakauden aikana keskimäärin 150 as/vuosi ja tukee elinvoimaista ikärakennetta
- Tuloveroprosentti
 - Naantalin tuloveroprosentti on valtakunnan keskiarvon alapuolella ja seudullisesti kilpailukykyinen
- Velkamäärä
 - Kaupungin ja kaupunkikonsernin asukaskohtainen velkamäärä on valtakunnan ja seudun keskiarvon alapuolella
- Tulorahoitus
 - Tavoitteena on, että vähintään 60 % kaupungin ja kaupunkikonsernin investoinneista rahoitetaan tulorahoituksella (seuranta kolmen vuoden tarkastelujaksolla)
- Palvelutoiminnan tehokkuus
 - Kaupungin palveluiden yksikkökustannukset ovat kilpailukykyiset verrokkikuntien kustannuksiin nähden

3 TOTEUTTAMISOHJELMAN SISÄLTÖ

Kuntalain 110 §:ssä talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään seuraavasti:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”

Kuntien toimintasuunnitelman ja talousarvion laadintaa ohjaa nykyisin JUHTA (Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta) ja sen julkaisema suositus JHS 199 (Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja – suunnitelma). Suosituksen liitteenä no 1 on ”Käsikirja kuntien ja kuntayhtymien talousarvion ja -suunnitelman laatimiseksi”, josta tässä yhteydessä käytetään nimeä JHS-käsikirja.

3.1 KONSERNI

Kuntalain 14 § 4. kohdan mukaan ”Valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta”.

JHS-käsikirja (kohta 6.2.4.) ohjaa kuntakonsernin tavoiteasetantaa seuraavasti:

”Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet kunnan ja kuntayhtymän talousarviossa sekä toteutumisen seuranta

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa tavoitteita konsernijohtolle koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa. Vastaavaa menettelyä sovelletaan myös kuntayhtymän ja liikelaitoskuntayhtymän konserniohjauksessa.

Valtuusto ja yhtymäkokous voivat lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat niiden edustajia tytäryhteisön toimielimissä. Konsernijohtolle ja kunnan ja kuntayhtymän edustajille asetettavien tavoitteiden asettamista on ohjeistettu luvussa 6.2.3.

Konserniyhtiöille asetettavat liiketoiminnan strategiset kehittämistavoitteet sekä toiminnan ja talouden tavoitteet tulee määritellä yhteisön liiketoiminnan lähtökohdista siten, että ne perustuvat kuntastrategiaan sekä yhtiöiden luokitteluun niiden merkittävyyden ja riskien mukaan. Tavoitteiden lisäksi yhtiöiden taloudellista asemaa seurataan sellaisilla tunnusluvulla, joita käytetään vastaavien markkinoilla toimivien yhteisöjen seurannassa.

Omistajaohjauksella tulee huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Tytäryhteisön perustamisella tulee aina olla jokin kunnan toimintaan liittyvä strateginen tavoite ja tytäryhteisön tulee lähtökohtaisesti pyrkiä toteuttamaan näitä omistajan tavoitteita ja tarkoituksellisesti sekä ottaa toimintansa ja päätöksenteossaan huomioon yhteisön asema osana kuntakonsernia.

Valtuusto ja yhtymäkokous voivat ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ja yhtymäkokouksen ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Konserniohjeet täydentävät tytäryhteisölle sen perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tulisi tytäryhteisön johdon esittää erityisen perusteltu syy. Kuntakonsernin taloutta ja investointeja on voitava suunnitella ja ohjata yhdessä, jotta konsernin kokonaisuus voidaan varmistaa ja rajalliset resurssit käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyödyksi.

Valtuuston ja yhtymäkokouksen tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, vaikuttavuutta ja toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit, toimitilat, henkilöstö) tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan ja kuntayhtymän voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan. Tärkeää on arvioida myös tytäryhteisön talouteen ja toimintaan liittyviä riskejä ja niiden vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen.

Tytäryhteisöjen tavoiteasetannassa on syytä huomioida liiketoiminnan näkökulma. [Käsikirjassa] on esimerkki kunnan ja kuntayhtymän talousarviossa tytäryhteisöille (esimerkiksi sähkö- tai vesihuoltolaitos) asetettavista tavoitteista. Kiinteistöyhtiön toiminnan tavoitteita voivat olla esimerkiksi vuokrattujen tilojen määrä (%), omistettujen huoneistojen tai tonttien lisäys/vähennys taikka korjausinvestointien taso. Palveluja tuottavan yhtiön toiminnan tavoitteita voivat olla mm. asiakasmäärä, palvelun laatu (asiakastyytyväisyys) ja yhtiön strategian mukainen vaikuttavuus.”

Voimassaoleva strategia hyväksyttiin valtuustossa 11.6.2018. Nykyinen konserniohje on hyväksytty valtuustossa 23.4.2018. Nämä kaksi asiakirjaa toimivat lainsäädännön ohella kaupunkikonsernia ohjaavana viitekehyksenä.

Kuntalain 48 § mukaan ”Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätty viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.”

Hallintosäännössä on kuntalain lisäksi määritelty kaupungin toimielinten tehtävät ja vastuut kaupunkikonsernin toiminnassa.

Kaupunginhallitukselle on talousarvion 2020 ohjelukujen käsittelyn taustamuistiossa todettu keskeisten yhtiöiden tuotto-odotuksista ja yleisistä tavoitteista seuraavaa:

Keskeisten konserniyhtiöiden, Naantalin Energia, Naantalin Satama, Naantalin Matkailu ja Naantalin Vuokratalot, osinko- tai vastaava taloudellinen odotusarvo vuoden 2019 tuloksen perusteella on yhtiöittäin seuraava:

- Naantalin Energia, alustava osinko-odotus 350 000 euroa
- Naantalin Satama, alustava osinko-odotus 350 000 euroa
- Naantalin Matkailu, ei osinkotavoitetta
- Naantalin Vuokratalot, yhtiöön sijoitettujen varojen tuotto-odotus 100 000 euroa.

Konserniohjauksen yleiset tavoitteet

Kaupunki toimii aktiivisena omistajana ohjaten konserniyhteisöjä niiden toiminnan luonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon kaupunkistrategian. Samalla pidetään huoli siitä, että kaupunkikonsernin toiminta ja talous ovat eri tunnusluvuilla ja mittareilla arvioituina terveellä pohjalla.

Konserniohjeen tarkoituksena ei ole rajoittaa tytäryhteisöjen toimintavapautta omistajan sille asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi, vaan selkiyttää yhteisiä toimintaperiaatteita.

On luonnollista, että syksyn 2019 aikana yhtiöiden kanssa käydään taloudelliset tavoitteet läpi niiden realistisuuden arvioimiseksi.

Emokaupunki keskittyy toiminta- ja taloussuunnitelmassa mittavan investointisuunnitelman rahoittamiseen. Se ei sisällä ennakkonäkemyksiä konserniyhtiöiden pääomittamiseen eli konserniyhtiöiden omat investointitarpeet on rahoitettava tulo-rahoituksella ja tarvittaessa vieraalla pääomalla, mitkä tulee ottaa huomioon asetettaessa pitemmän aikavälin tavoitteita.

Kaupunkikonsernin tunnusluvut osoittavat, että Naantalin tunnusluvut ovat hyvät verrattuna koko maan lukuihin (katso koko kaupungin infisivu).

Keskeisille konserniyhtiöille on annettu seuraavia toiminnallisia tavoitteita

Naantalin Energia Oy:n omistajapolitiikka on siirtopalvelun tuottaminen valvontamallin mukaisena ja hinnoittelultaan kohtuullisesti alempana kuin viranomaisen hyväksymä ylin taso sekä mahdollisimman häiriöttömän jakeluverkon ylläpito kanta-Naantalissa, muiden liiketoiminta-alueiden kokonaisvaltainen kehittäminen sekä liiketoiminnan kulloisenkin tilanteen mahdollistaman kohtuullisen osingon jakaminen.

Naantalin Matkailu Oy:n omistajapolitiikka keskittyy laadukkaiden ja monipuolisten matkailupalvelujen tarjoamiseen alueella yhdessä alueen yrittäjien kanssa. Lisäksi yhtiö vahvistaa ja kehittää kaupungin matkailullista imagoa sekä edistää hallussaan olevien matkailutilojen kaupallista käyttöä matkailua hyödyntävästi.

Naantalin Vuokratalot Oy:n omistajapolitiikka on huolehtia hyvin hoidettujen, kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen riittävästä tarjonnasta kaupungissa. Tavoitteena on hyvä käyttöaste ja vähäiset vuokrasaavat sekä yhtiön tulee suorittaa sijoitetulle pääomalle kohtuullinen tuotto.

Naantalin Satama Oy:n omistajapolitiikka on tuottaa satamapalvelut alueelle sijoittuneille yrityksille ja sataman käyttäjille; toimia kauttakulkureittinä ulkomaankuljetuksissa ja lauttaliikenteessä; kehittää ja ylläpitää sataman infra-struktuuria sekä jakaa liiketoiminnan kulloisenkin tilanteen mahdollistamaa kohtuullista osinkoa.

Kuntayhtymien ja osakkuusyhteisöjen (omistus 20 – 50 %) osalta ei ole asetettu konserniohjauksjärjestelmää.

4

ALUE, YMPÄRISTÖ, VÄESTÖ JA TYÖLLISYYS

4.1

Kunnan alue

Naantalın kaupunki kuuluu Turun seutuun. Kuntaraja Naantalilla on Turun, Paraisten ja Raision kaupunkien sekä Maskun, Mynämäen, Taivassalon ja Kustavin kuntien kanssa. Näistä Naantalilla on maa-
raja Raision ja Maskun kanssa. Kaupungin pinta-ala on 688 km², josta maapinta-alaa on 311,5 km².

Liikenne yhteydet Naantaliin ovat hyvät. Maanteitse etäisyys Naantalın keskustasta Turkuun on noin 16 km ja Raisioon noin 9 km. Etäisyys Helsinkiin on noin 175 km.

E18-käytävä osana ns. Pohjolan kolmiota kuuluu EU:n tärkeimpien liikenne yhteyksien joukkoon. Käytävän merkitys Naantalille, joka on eräs väylän Suomen osuuden keskeisiä paikkakuntia, on suuri.

4.2

Ympäristö

Kaupungin ympäristöpolitiikan tavoitteena on systemaattisesti ympäristöjohtamisen työkalujen, kuten ympäristöohjelman avulla, toimia kestävän kehityksen mukaisesti ympäristöasiat huomioon ottaen. Ympäristönsuojelu laatii kaupungille ympäristöohjelman, joka sisältää kaupungin strategiset ilmastotavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet kaupungin toiminnan kehittämiseksi kestävän kehityksen periaatteiden mukaiseksi, Itämeren tilan parantamiseksi ja kaupungin arvokkaiden luontoympäristön piirteiden vaalimiseksi. Ympäristöohjelman toimeenpano tulee näkymään kaupungin eri toiminnoissa nykyisen toimintakulttuurin muutoksina nykyistä ympäristöystävällisempään suuntaan. Ympäristönsuojelu hoitaa lakisäätteisiä ympäristöviranomaisen tehtäviä, kuten valmistelee viranomaispäätöksiä ja – lausuntoja, ja valvoo eri toimintoja ja ympäristölainsäädännön noudattamista. Lisäksi ympäristönsuojelu teettää ympäristön tilaa koskevia selvityksiä sekä ohjaa ja neuvoa kuntalaisia ja toiminnanharjoittajia ympäristöasioissa.

4.3

Väestö ja työllisyys

Vuoden 2019 alkaessa Naantalın asukasluku oli 19 245. Ennakkoväkiluku 30.8.2019 oli 19 288, muutos +43. Ikäluokkiin asukkaat jakautuivat seuraavasti:

	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2018	Muutos 2018 / 1975
0-6 v	975	1 166	1 308	1 307	1 484	1 505	1 399	1 407	1 287	1 165	190
7-15 v	1 401	1 449	1 734	2 014	1 978	2 000	2 216	2 100	2 014	2 030	629
16-19 v	681	654	723	721	882	896	834	984	883	862	181
20-24 v	917	796	839	872	797	787	785	735	725	695	-222
25-64 v	5 295	5 982	7 178	7 985	8 656	9 287	9 955	10 310	9 809	9 701	4 406
65-74 v	733	838	896	1 081	1 261	1 307	1 408	1 877	2 606	2 920	2 187
75-84 v	326	366	474	516	635	768	930	1 050	1 162	1 377	1 051
85 +	62	77	94	126	161	193	261	344	475	495	433
	10 390	11 328	13 246	14 622	15 854	16 743	17 788	18 807	18 961	19 245	8 855

Lähde: Tilastokeskus

Kaupungin väkiluku kasvoi vuosina 2016 – 2018 yhteensä 288 henkeä. Kasvu oli keskimäärin 96 henkeä vuodessa. Edellisen kolmen vuoden aikana eli 2013 – 2015 kasvu oli yhteensä 133 henkeä. Viime vuosien väkiluvun kasvu on perustunut ennen kaikkea kuntien väliseen muuttoliikkeeseen, jossa muuttovoittoa on ollut viiden viimeisen vuoden aikana yhteensä 482 henkeä. Syntyneiden enemmyyden kääntyminen negatiiviseksi on vähentänyt kasvua. Vuosina 2014 – 2018 syntyneiden enemmitys oli -194 henkeä.

Vuonna 2018 valmistui 193 uutta asuntoa. Vuonna 2019 arvioidaan valmistuvan noin 110 asuntoa, mikä on jonkin verran ennakoarvioita alhaisempi luku. Vuonna 2020 valmistuvien asuntojen määrän arvioidaan kääntyvän uudelleen kasvuun ja olevan noin 150.

Kaupunkistrategian 2022 tavoitteena on vuosittain 150 hengen väestön kasvu. Tämä edellyttää todennäköisesti noin 150 – 200 valmistuneen asunnon määrää vuodessa. Tämä on hyvin haasteellinen määrä. Kaupunginhallitus hyväksyi vuoden 2019 alussa asunto-ohjelman, jossa esitetään tarkempia tavoitteita asuntorakentamiselle sekä toimenpiteitä näiden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Tilastokeskuksen uudet vuoteen 2040 ulottuvat kuntakohtaiset väestöennusteet julkaistiin syksyn 2019 alussa. Naantali kuului niihin harvoihin kuntiin, joissa uusi ennuste päättyi suurempaan asukasmäärään kuin vuoden 2015 ennuste. Lukuisissa kehyskunnissakin väkiluvun ennustettiin laskevan vuoteen 2040 mennessä nykyiseen verrattuna. Naantali oli kasvavien kuntien joukossa.

Naantalin työttömyysprosentti oli elokuun lopussa 6,8 % (vuotta aiemmin 7,5 %). Elokuun 2019 lopussa Naantalissa oli 74 alle 25-vuotiaasta työtöntä (vuotta aiemmin 108) ja 146 pitkäaikaistyötöntä (vuotta aiemmin 183).

4.4

Rakentamisalueet ja elinkeinotoiminta

Kaupunginvaltuuston hyväksymän Maankäytön kehityskuva 2035 -suunnitelman mukaan kaupungin tavoitteena on edistää hallitulla kasvulla yhdyskuntarakennetta, joka turvaa asumismahdollisuudet ja nykyisten palveluiden säilymisen ja kehittymisedellytykset. Tavoitteena on turvata väestö- ja työpaikkatavoitteiden edellyttämä tonttivaranto.

Kaupungin alueella elinkeinojen toimintamahdollisuudet ovat hyvät. Naantalilla on teollisuuden, satamatoimintojen ja matkailun toimialoilla koko kaupunkiseutua vahvistava rooli ja imago. Alueella yhdistyy vahva matkailupalvelujen keskittymä ja saaristoluonto. Tämä omaleimainen alue muodostaa jo nykyisellään vahvan ”brändin”, jolla on kehityspotentiaalia tulevaisuudessa.

Kaupungilla on kaavoitettuja teollisuus- ja työpaikkatontteja Luolalan ja Luonnonmaan Naviren alueilla. Naviren alueella on tavoitteena edistää tonttien esirakentamista lähivuosien aikana.

Asemakaavoitusta jatketaan, jotta kauppaliikkeiden tonttitarpeeseen pystytään vastaamaan.

Maankäytön tarkemmasta suunnittelusta päätetään vuosittain kaavoituskatsauksessa

5 HALLINTO JA HENKILÖSTÖ

5.1 Hallinto

Uusi hallintosääntö tuli voimaan 2017. Hallintosäännöllä uudistettiin luottamushenkilöorganisaatiota ja vähennettiin maltillisesti toimielinten määrää. Uudella säännöllä delegoitiin toimivaltaa aikaisempaa enemmän johtaville viranhaltijoille.

Pitkään valmisteltu sosiaali- ja terveystalouden ja maakuntahallinnon uudistamishanke kaatui edellisen hallituskauden lopussa. Myös uuden hallituksen ohjelmaan sisältyy sosiaali- ja terveystalouden uudistaminen. On kuitenkin todennäköistä, että kunnat jatkavat sosiaali- ja terveystalouden järjestäjinä ja tuottajina useiden vuosien ajan.

5.2 Henkilöstö

Naantalin kaupungissa on laadittu uusi henkilöstöohjelma vuosille 2020-2021. Henkilöstöohjelman tavoitteena on • tukea innovatiivisuutta työyhteisöissä ja kehittää kannustavaa palkkausta, • vahvistaa edelleen hyvää, yhteisöllistä työnantajainetta ja monipuolista työkyvyn tukea • kehittää osaamisen johtamista

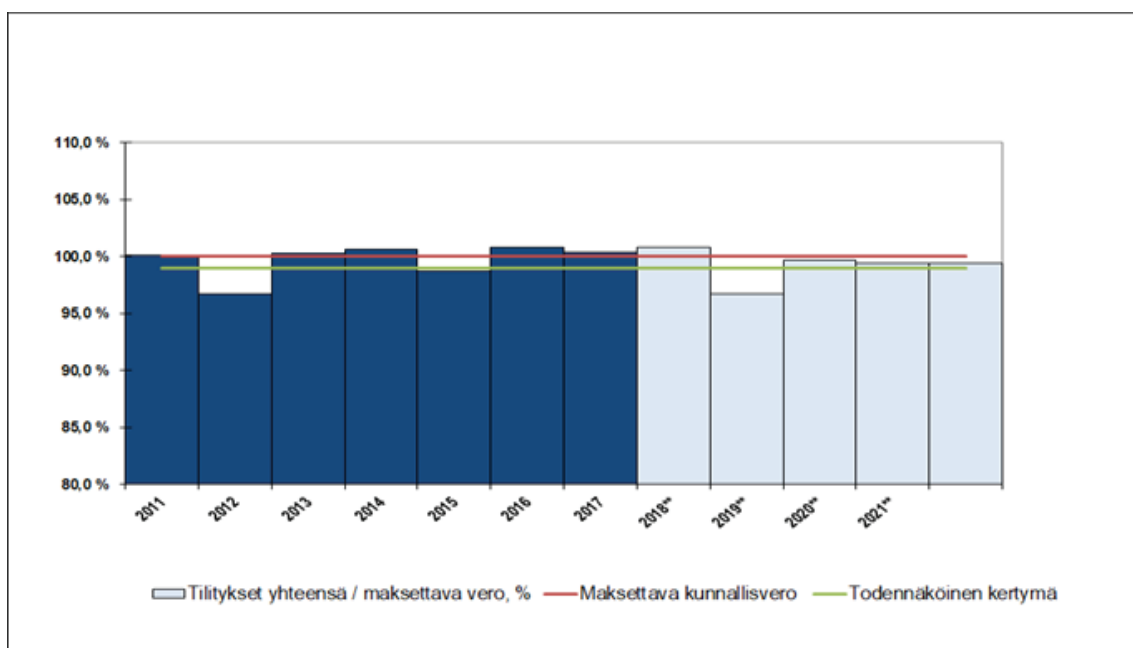
Haluamme strategiamme mukaisesti tavoitella menestysteemaa: aloitteellinen ja hyvinvoiva henkilöstö. Henkilöstöohjelma sisältää uudistuksia ja muutoksia, joita tuodaan käytäntöön vuoden 2020 aikana ja joiden uskomme tukevan strategiassa meille asetettuja tavoitteita.

Naantalin kaupungissa työskentelee keskimäärin 1 200 henkilöä. Näistä vakinaisia henkilöitä on hieman alle tuhat, mutta henkilöstön lomien ja poissaolojen sijaistamassa on ympäri vuoden useita satoja työntekijöitä.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 31.3.2020 asti.

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAN TALOUDELLISET LÄHTÖKOHDAT

Lähtötilanne on erittäin haasteellinen. Verohallinnon tuloverotusta koskevat uudistukset (verotuksen joustava valmistuminen, tulorekisteri ja vuositulorajaverokorttiin siirtyminen) ovat 2019 mullistaneet kunnille tulevat verotilitykset niin, että Kuntaliitto käyttää koko maan ennusteessaan 8.10.2019 kuntien tilitysvajeen suuruutena 600 miljoonaa euroa. Vaje näkyy alla olevassa kaaviossa niin, että 2019 tilityspylväs on merkittävästi alempi kuin lähivuosien pylväät. Kyseessä pitäisi olla ”rytmihäiriö”, koska kyse ei ole verotuksen muutoksesta vaan tilitysten kertymisestä ja niiden jakamisesta. Vuoden 2019 vaje tulee kuitenkin jäämään pysyväksi eikä sitä voida kuroa umpeen tulevien vuosien tilityksillä, koska uudistus ”työntää” kertymää eteenpäin. Tilanne vaikuttaa kuntatalouteen niin paljon, että esim. 2019 tilinpäätöksiä ei voida verrata edeltäviin. Valtion puolelta on jo annettu ymmärtää, että esim. kriisikuntatarkasteluun ei voida ryhtyä 2019 lukujen perusteella. Uudistuksilla on ollut isot ennakoimattomat vaikutukset.

Lisävaikeutta syntyy siitä, että 31.3.2020 päättyvät ves- ja tes-sopimukset. Kuluvaan vuoteen aikana kaupunki teki palkankorotuspäätöksiä ja niiden päätösten euromäärä nousee yli puolen miljoonan euron. Tämän lisäksi on palvelutoimialoilla esiintynyt mittavaa lisätarvetta. Tammi-elokuun aikana on kaupungin (pl. taseyksiköt) puolella maksettujen palkkojen ja palkkioiden määrä noussut edellisestä vuodesta 5,1 %.

Ohjelukujen yhteydessä arvioitiin henkilöstömenojen lisätarpeeksi 1,5 miljoonaa euroa. Kaupunginjohtajan ehdotuksessa henkilöstömenojen lisäys, mukaan lukien uudet vakanssit) 2,3 miljoonaa. Muutos 2019 varsinaiseen talousarvioon on 3,1 miljoonaa euroa.

Strategian mukaan ”Naantalin tuloveroprosentti on valtakunnan keskiarvon alapuolella ja seudullisesti kilpailukykyinen.”

Kaupungin tuloveroprosentti korotettiin 19,00 %:iin vuoden 2017 alusta. Koko maan tuloveroprosentin ennakkollinen painotettu keskiarvo on vuoden 2018 tuloista 19,84 % ja vuoden 2019 tuloista 19,88 %. Kaupungin tuloveroennuste suunnitelmakaudelle on laskettu 19,00 % mukaan.

Kaupungin vuoden 2018 ansiotuloverotukseen sisältyy yksi iso epävarmuustekijä, jota ei ole toistaiseksi voitu eliminoida. Tämä on otettu huomioon tilinpäätösennusteessa 2019 ja suunnitelmakauden verotuloennusteessa.

Yhteisöveroennuste on laadittu aiempien vuosien tapaan varovaisuuden periaatteella. Kiinteistöveroennuste on varsin vakaalla pohjalla.

Verotuloennusteen taustana on verovuosien 2020 - 2022 osalta Kuntaliiton kuntakohtainen ennuste (8.10.2019) ja vuoden 2023 osalta Kuntaliiton ennusteesta johdettu trendinomainen ennuste.

Voimassa olevan kiinteistöverolain mukaan kunnan on määrättävä yleinen, vakituisten asuinrakennusten ja muiden asuinrakennusten veroprosentti. Muiden veroprosenttien määrittäminen on vapaaehtoista. Kiinteistöveroprosenttiemme taso suhteessa koko maahan selviää oheisesta taulukosta.

Tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit ovat koko kaudella vuoden 2019 tasossa.

Kiinteistöjen verotusarvoilla painotetut keskiarvot*

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Yleinen kiinteistöveroprosentti:															
Yläraja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,35	1,35	1,35	1,35	1,35	1,55	1,55	1,80	2,00	2,00
Naantali	0,58	0,63	0,65	0,64	0,63	1,00	1,00	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
Keskiarvo*	0,73	0,74	0,75	0,74	0,74	0,86	0,88	0,90	0,92	0,94	0,99	1,00	1,06	1,07	1,07
Alaraja	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,80	0,80	0,93	0,93	0,93
Vakituinen asuinrakennus:															
Yläraja	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,80	0,80	0,90	0,90	1,00
Naantali	0,23	0,26	0,27	0,27	0,30	0,40	0,40	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Keskiarvo*	0,28	0,29	0,29	0,29	0,29	0,38	0,39	0,40	0,41	0,43	0,46	0,47	0,49	0,49	0,50
Alaraja	0,22	0,22	0,22	0,22	0,22	0,32	0,32	0,32	0,32	0,32	0,37	0,37	0,41	0,41	0,41
Muu asuinrakennus kuin vakituinen asuinrakennus:															
Yläraja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,35	1,35	1,35	1,35	1,35	1,55	1,55	1,80	2,00	2,00
Naantali	0,86	0,87	0,92	0,92	0,90	1,00	1,00	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,35	1,35	1,35
Keskiarvo*	0,84	0,86	0,87	0,88	0,89	0,98	0,99	1,00	1,03	1,05	1,07	1,11	1,15	1,16	1,17
Alaraja	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60	0,80	0,80	0,93	0,93	0,93

Taulukon prosentit ovat kuntaliitoksen takia laskennallisia vuoteen 2008 asti.

Yleisen ja vakituisten asumisen veroprosenttien tuotto on noin 83 % (ed. vuosi 85 %) kiinteistöverotuksemme maksuunpanosta v. 2019, koko maassa 88 % (88 %). Muiden asuinrakennusten prosentin ("mökkiprocentti") osuus tuotosta on Naantalissa noin 14 % ja koko maassa noin 5 %.

Kiinteistöverotuksessa ei ole vireillä lakisääteisiä muutoksia.

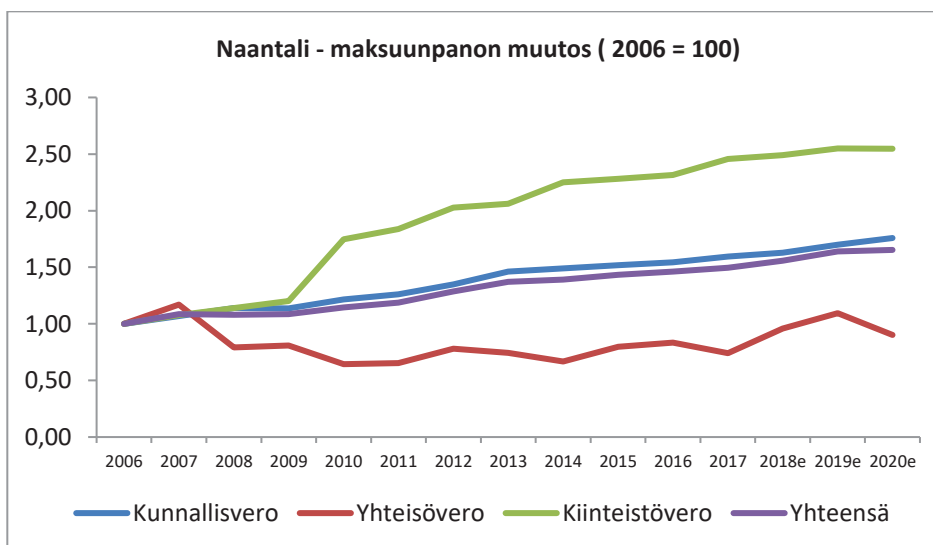
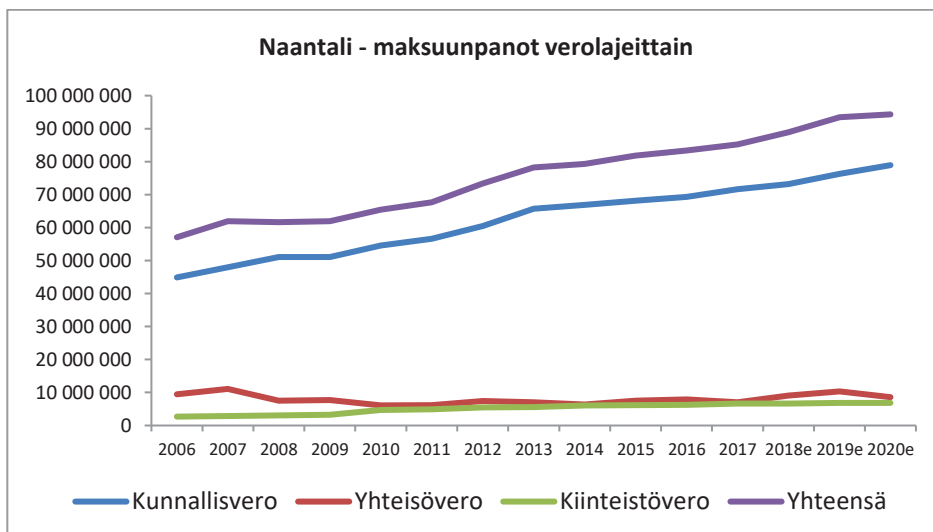
Valtakunnallinen rakennusten ja maapohjien verotusarvojen arvostus- ja päivittämishanke on siirtynyt. Kaupunki tekee itse kohteiden inventointia.

Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on tällä hetkellä säilymässä vuoden 2019 tasolla

Kaupungin yhteisöveron tuottoa ennakoitaessa on vuoden 2020 jako-osuudeksi merkitty 90 % viiden edeltävän vuoden keskiarvosta ja tätä samaa jako-osuutta on käytetty jatkovuosille.

Vuoden 2020 valtionosuusarvio on laskettu Kuntaliiton ohjeiden mukaan. Tuloslaskelman valtionosuuskäsite jaetaan kahtia siten, että varsinainen valtionosuus ja erilaiset, lähinnä verotukseen liittyvät kompensatiot erotetaan toisistaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan osalta valtionrahoituksesta saadaan varmaa tietoa vasta vuodenvaihteessa, mutta Kuntaliiton valtionosuuslaskurin mukainen arvio on suuntaa-antava. Jatkovuosien valtionosuusarvion pohjana on käytetty valtiovarainministeriön kuntatalouden suunnittelukehikon lukuja (kesäkuu 2019).

Kaupungin verotulolajien kehitystä kuvaavat oheiset kaaviot (lähde Veronsaajapalvelu ja kaupungin verotuloennuste). Vuoden 2017 maksuunpano on verottajan ilmoituksen mukainen, vuosien 2018 ja 2019 luvut ovat ennusteita.

Huhtikuussa 2019 julkaistiin verovuoden 2018 ennakonpidätyksen alaisista ansiotulotiedoista ennakkotiedot. Niiden mukaan ansiotuloa saaneiden kpl-määrä kasvoi + 0,6 % (koko maa + 0,5 %). Naantalin ansiotulot kasvoivat 2,1 % koko maan luvun ollessa + 2,5 %.

Ennakkotiedoissa palkkatulojen muutos on + 3,1 % (koko maa + 4,3 %). Eläketulojen muutos on + 4,1 % (koko maa + 2,5 %). Palkka- ja eläketulot ovat yhdessä 96,4 % ansiotuloista (palkkatulot 68,1 %, eläketulot 28,3 %).

Palkkatuloa saaneiden naantalilaisten kpl-määrä kasvoi + 0,6 % (koko maa + 1,5 %). Eläketuloa saaneiden naantalilaisten kpl-määrä kasvoi + 2,5 % (koko maa + 0,8 %).

Eläketulojen muutos on pitkään ylittänyt palkkatulojen kehityksen – vuonna 2006 on palkkatulojen kasvu viimeisimmän kerran ollut suurempaa kuin eläketulojen. Eläketulojen määrä Naantalissa on 41,6 % (ed. vuosi 41,2 %) palkkatulon määrästä.

Naantalin tuloveroprosentti (kuntaliitos 1.1.2009)

V. 2008 veroprosentti laskennallinen, vuodesta 2009 eteenpäin päätöksen mukainen

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
16,81	16,50	17,25	17,25	17,75	18,50	18,50	18,50	18,50	19,00	19,00	19,00

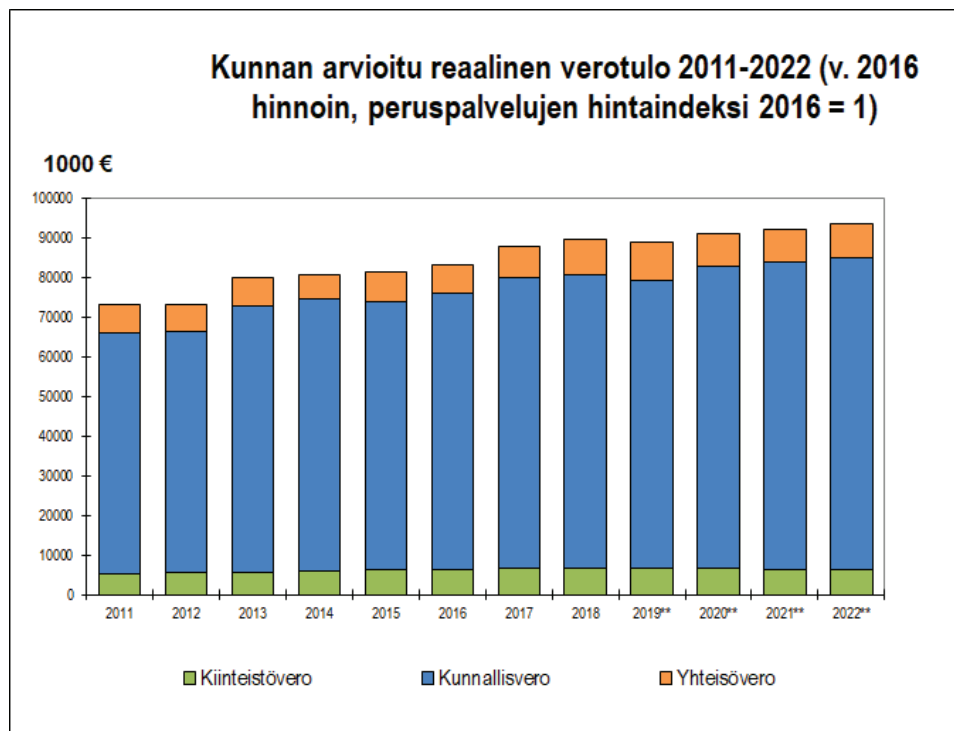
Tuloveron veropohja perustuu 2018 verotuksen ennakkotietoihin ja omaan väestökehitysarvioon. Veronsaajille jaettavana kertymänä käytetään Kuntaliiton muokatun ennusteen mukaista arviota vuoteen 2022 asti, siitä eteenpäin ennuste on kaupungin trendinomaisen arvio.

Verotulojen ennustamisessa käytetty väestöennuste ohessa.

	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
Alle 25 v	4 899	4 859	4 752	4 750	4 706	4 693	4 689
muutos %	-0,2	-0,8	-2,2	0,0	-0,9	-0,3	-0,1
25 - 64 vuotiaat	9 736	9 695	9 701	9 699	9 713	9 667	9 679
muutos %	-0,7	-0,4	0,1	0,0	0,1	-0,5	0,1
65 + vuotiaat	4 433	4 613	4 792	4 919	5 050	5 209	5 302
muutos %	4,5	4,1	3,9	2,7	2,7	3,1	1,8
Asukasluku 31.12	19 068	19 167	19 245	19 368	19 469	19 569	19 670
muutos %	0,6	0,5	0,4	0,6	0,5	0,5	0,5

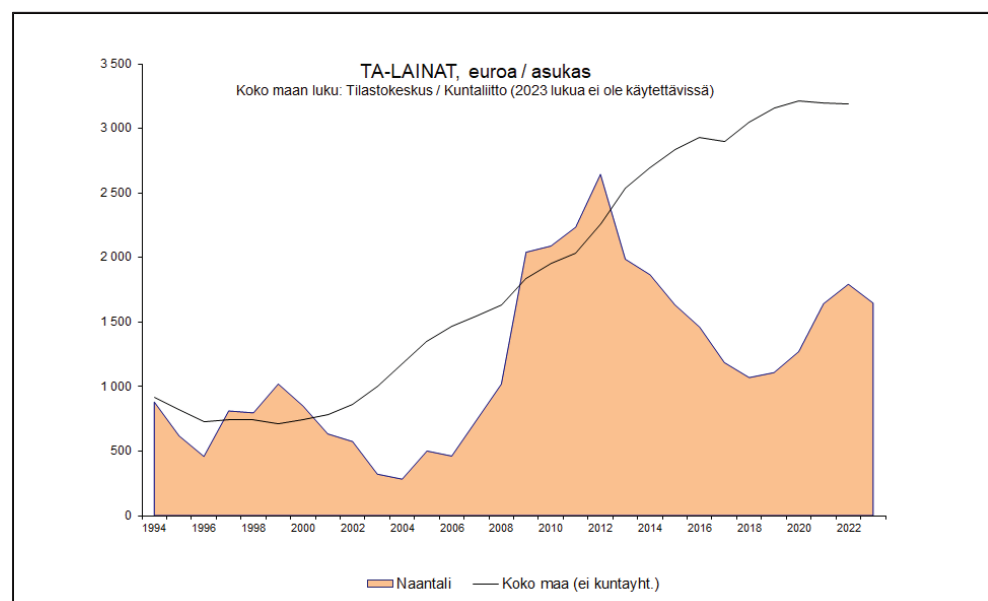
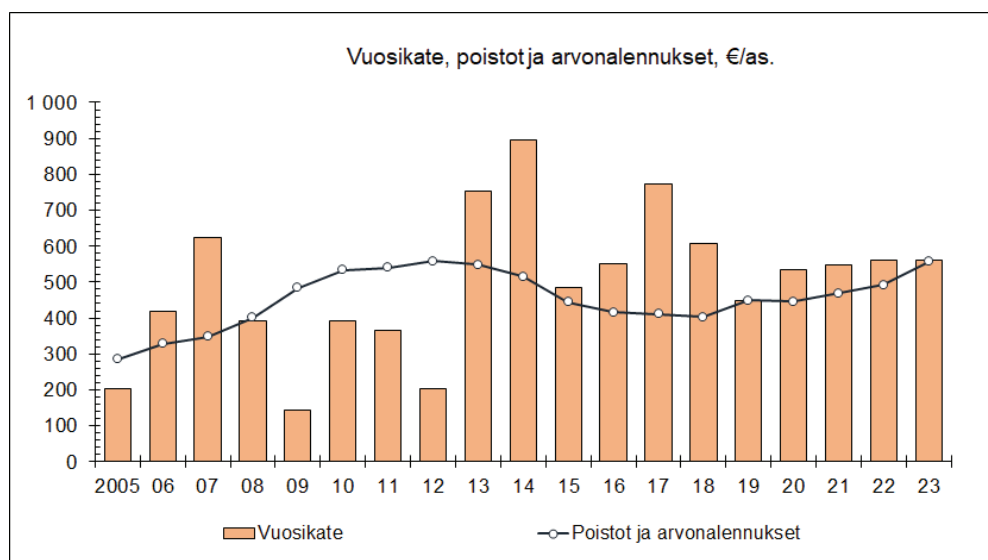
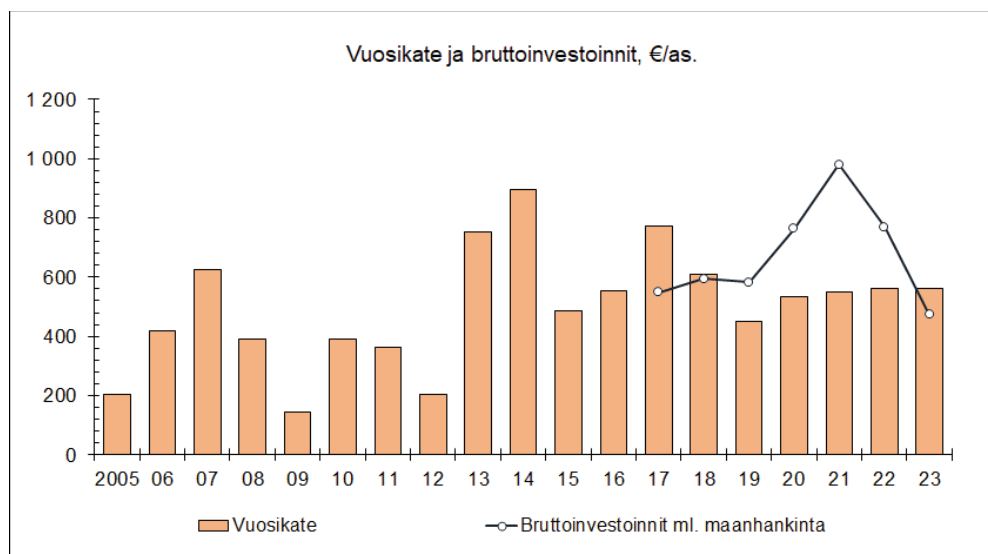
Tuloverotuksessa pitkällä aikavälillä tapahtunut rakenteellinen muutos vahvistuu edelleen - 65 täyttäneiden osuus vuotuisesta verosta nousee edelleen ja samaan aikaan 25–64 – vuotiaiden suhteellinen osuus verosta laskee. Verotettavan tulon ja maksuunpantavan veron heilahtelut kohdistuvat luonnollisesti valtaosin työssäkäyvien verotuloon ja veroihin verotusmuutosten ohella. Alle 25-vuotiaiden osuus maksuunpantavasta verosta on noin 1,5 %.

Oheisessa kaaviossa on yhteenveto ennusteen mukaisista verotuloista. Kaavio päättyy vuoteen 2022, koska se on otettu Kuntaliiton kuntakohtaisesta ennustekehikosta. Kaavio kuvaa indeksoitua verotuloa.

Suunnitelmakauden määrärahat sisältävät varautumisen asuntomessuhankkeen toteuttamiseen sekä sivistystoimen palveluverkkohankkeen mukaisia määrärahoja.

Investointimenojen korkea taso edellyttää, että vuosikate pidetään riittävällä tasolla.

7

KAUPUNGIN JA KAUPUNKIKONSERNIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA RISKIENHALLINNAN PERUSTEET

Kuntalain 14 §:ssä säädetään valtuuston tehtävistä. Valtuuston tulee päättää muun muassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Sisäistä valvontaa suoritetaan erilaisten raportointikäytäntöjen ja työrutiinien kautta sekä normaalien johtamiskäytäntöjen osana. Johto seuraa esimerkiksi määrärahojen käyttöä, erilaisten rakentamis- ja muiden suunnitelmien laadintaa ja päätösten toimeenpanoa. Asioita käsitellään virastojen johtoryhmissä ja osastopalavereissa, ja laajempia osavuosisiraportteja laaditaan kolme; 4 ja 8 kk virastopäällikköraportit lautakunnille ja kaupunginhallitukselle, sekä puolivuosisiraportti valtuustolle.

Kaupunginjohtaja on asettanut kaupungin riskienhallintatyöryhmän lokakuussa 2014. Kaupungin riskienhallintapolitiikka-asiakirja on hyväksytty kaupunginhallituksessa 3.11.2014.

Kaupunki on 1990-luvulta alkaen kilpailuttanut neljän vuoden välein kaupungin vakuutukset ns. yhden yhtiön politiikalla eli kaikki vakuutukset on keskitetty yhteen yhtiöön. Nyt vakuutukset on jaettu kahteen kilpailutukseen, toisessa olivat ajoneuvot ja toisessa muut. Kummassakin kilpailutuksessa vakuutusyhtiö vaihtui.

Vuosittain tehdään säännöllisesti vakuutusten vuosikatselmus lähinnä vastuun ja omaisuuden osalta. Lisäksi toiminnan muuttuessa pyritään yleensä tarkistamaan vakuutusturva (esim. sataman yhtiöittäminen 1.1.2015).

Kaupunkikonserniin kuuluu kuntayhtymien lisäksi neljä kaupungin määräysvallassa olevaa osakeyhtiötä, joille on annettu konserniohje. Hallintosäännössä ja konserniohjeessa on määritelty kaupungin näkemys siitä, miten yhtiön sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää. Controller seuraa tytäryhtiöiden toimintaa.